

Komunikace přírodních věd

Popularizační brožura a kniha – základní pravidla a příklady dobré praxe při přípravě tohoto žánru komunikace vědy

Nakladatel mě požádal, abych napsal knihu o technice malby. Napsal jsem ji. Když jsem ji přečetl, naučil jsem se malovat.

– *Salvator Dalí, (1904–1989)*

samostatná brožura

- zvolit papírovou nebo elektronickou verzi?
- „samizdat“ nebo budu mít vydavatele?
- vydavatel – snadné, ale vyplatí se?
- „samizdat“ – nepodcenit všechny řemeslné operace výroby brožury (šití, vazba, obálka, ořez atd.)
- zajistit si přidělení ISBN

samostatná brožura

příklady:

- **astronomický úkaz**
 - Dušek: Jeden den pro Slunce
 - ČAS: Zatmění Slunce 11. srpna 1999, Průvodce pro nejširší veřejnost
- **historie astronomie, osobnost**
 - Horský, Hlad: Kepler a Praha
 - Rajchl: Astronomie v díle J. A. Komenského
- **sborníky**
 - konference, semináře
- **sešitová edice**
 - různí autoři: Kapitoly z astronomie

samostatná brožura - náměty

- autoreferát diplomové nebo disertační práce?
- obecnější – populárněji zpracovaný „výťah“ z vlastní BP, DiP nebo DP?
- „Návod na ...“
- většina témat zmiňovaných již dříve (náměty přednášek, článků do časopisů ...)

- dětský čtenář
- zájemce o astronomii
- astronom amatér
- „kulturní“ člověk
- naprostý laik
- přírodovědec z jiného oboru

styly zpracování

- encyklopedický charakter
- přehled oboru, novinek, historie astronomie
- pozorovací astronomie, komentovaný atlas
- nové nápady, křížení žánrů:
 - příběh
 - personifikace „strojů“
 - popularizace na hranicích oborů (překlady nakladatelství DoKořán, edice Aliter)
 - realistická sci-fi (Zkáza přichází z kosmu, Zajatci Marsu)
 - fantazii se meze nekladou

- cestování vesmírem
- obloha den za dnem, měsíc po měsíci ...
- záludné otázky
- monotematické (kosmologie, sluneční soustava, hvězdy, planety)
- neotřelý námět = polovina práce

brožura, kniha

postup tvorby

1. volba tématu, námět
2. rozmyslet si jej, sbírat informace
3. osnova
4. koncept
5. nechat „uležet“
6. zrevidovat koncept
7. napsat výsledný text
8. přečíst znovu a opravit
9. nechat znovu „uležet“, dát přečíst někomu, komu důvěřujeme
10. vytisknout, vyrobit, předat nakladatelství

výchozí postup podle Z. Šestáka, Jak psát a přednášet o vědě

Academia, Praha 1999, upraveno

jak se dělá kniha?

- údaje o knižním trhu
- o astronomii se pasivně zajímá asi ~ 0,1 ‰ populace, což jsou v ČR asi tisíce osob
- základní technické pojmy – ISBN atd.
- technologie nakladatelské práce
- redakční praxe
- ekonomika vydaného titulu
- informace o právních normách týkajících se vydávání knih

Vladimír Pistorius, *Jak se dělá kniha*, Paseka 2003, *ISBN 80-7185-516-2*

úkoly z pilnosti

- vypracovat osnovu popularizační astronomické*) brožury
- vypracovat několik námětů na popularizační astronomickou*) knihu
- jeden námět si zvolit a pro ten vypracovat osnovu, rozvržení témat a napsat jednu kapitulu

*) astronomické téma není podmínkou, mělo by se ale týkat přírodních či technických věd

právě jsme dorazili na poslední stránku ...